

Götahallens vindsvåning svårt eldhärjad i natt.

*Villervalla vid de underliggande lägenheternas
utrymmande.*

Två personer sanslösa och en brandman
kolosförgiftad.

Vindsvåningen i Götahallen, Kungstorget 1, har i natt härjats av eldsvåda och fullständigt spolierats. Elden utbröt hastigt, och hyresgästerna i de underliggande våningarna lämnade hals över huvud sina sängar för att rädda sig ut.

Brandkåren lyckades emellertid begränsa elden till själva vindsvåningen, men en del vattenskador i de undre våningarna kunde givetvis inte undvikas. Ett par personer blevo sanslösa under flykten ut från det rökfyllda huset, och en brandman råkade bli kolosförgiftad, men samtliga befinna sig nu utom fara.

Elden varnades mellan halv 3 och 3 på natten av ett par av Gamla Nattbolagets nattvakter. De kände en stark brandlukt och observerade strax därefter, hur en tjock rök bolmade ut från vindsvåningen i Götahallen.

En av nattvakterna alarmerade brandkåren, medan den andre varskodde polis, och inom få minuter var hela huset på benen. Med visslingar, rop och slag på dörrarna väcktes de sovande i de underliggande våningarna. Människorna rusade ut, de flesta endast halvklädda, för att sätta sig i säkerhet.

Vindsvåningen bildade ett enda jättebål.

En enda villervalla var rådande. Somliga voro så förskrämda, att de knappast kommo sig för att ge sig av.

Det berättas, att man hade mycket besvär med en gammal dam, som inte ville lämna sina nyinköpta och oassurerade möbler i sticket. Det värsta var, att man hörde höga nödrop inne från de rökfyllda våningarna, och det befarades, att någon eller några förolyckats. Dess bättre visade det sig, att farhågorna voro ogrundade.

I trapporna påträffades emellertid en man och en kvinna, en månadskarl Alfred Johansson Hedén och dennes hustru, liggande sanslösa, och de måste i polisens piketbil föras till Sahlgrenska sjukhuset. De hämtade sig dock och befinna sig nu utom fara.

Under släckningsarbetet råkade dessutom en brandman Gustaf Rydén ut för kolosförgiftning. Även han fördes till Sahlgrenska, där han snart kryade på sig.

Ett tjugotal av de husvilla fingo tak över huvudet hos polisen på Vallgatan.

Elden begränsad efter någon timmes arbete.

Brandkåren uttryckte från huvudstationen, Gustaf Adolfs torg och Olskroken, och inalles var ett 40-tal man i aktion mot elden.

Fastigheten ligger ju vid Vallgraven, och här placerades motorsprutorna. Dessutom togs vatten från ett par brandposter, och snart var det över ett tiotal slangledning, som ringlade upp mot eldhärden. Genom de rökfyllda trappuppgångarna trängde brandmännen upp mot vindsvåningen, där lågorna redan slog ut genom taket. Man försökte resa en stege från Kungstorget, men vinden låg på för haftigt, och man fick i stället söka angreppspunkter från Vallgravshället. Inom kort östes väldiga vattenmassor över det flammande bålet.

Vindsvåningen kunde emellertid redan från början anses tillspillogiven, och arbetet inriktades närmast på att begränsa branden. Det lyckades också, och endast på något enstaka ställe kunde elden äta sig igenom taket till översta våningen. Vattnet har givetvis anställt en del skador i underliggande våningar. Personal avdelades emellertid med det snaraste för att skyffla bort det värsta vattnet.

Elden kunde anses begränsad efter ungefär en timmes hårt arbete, och vid 8-tiden på morgonen kunde man börja avlösa manskapet.

En besvärlig eftersläckning återstår emellertid, enär trossbotten var fylld med förrådiska torvströet, som kan hålla på att pyra länge.

Man gissar, att branden orsakades av självantändning.

Någon bestämd orsak till eldens uppkomst hade i dag på förmiddagen ej kunnat fastslås, men man gissar på självantändning i oljedränkt trassel e.d. Reparationer pågå nämligen i fastigheten, och en del oljor m.m. förvarades på vinden, där branden uppstod.

En i översta våningen boende dam har uppgivit, att hon tidigt i morse hörde tassande steg uppe på vinden och sedan en duns i golvet.

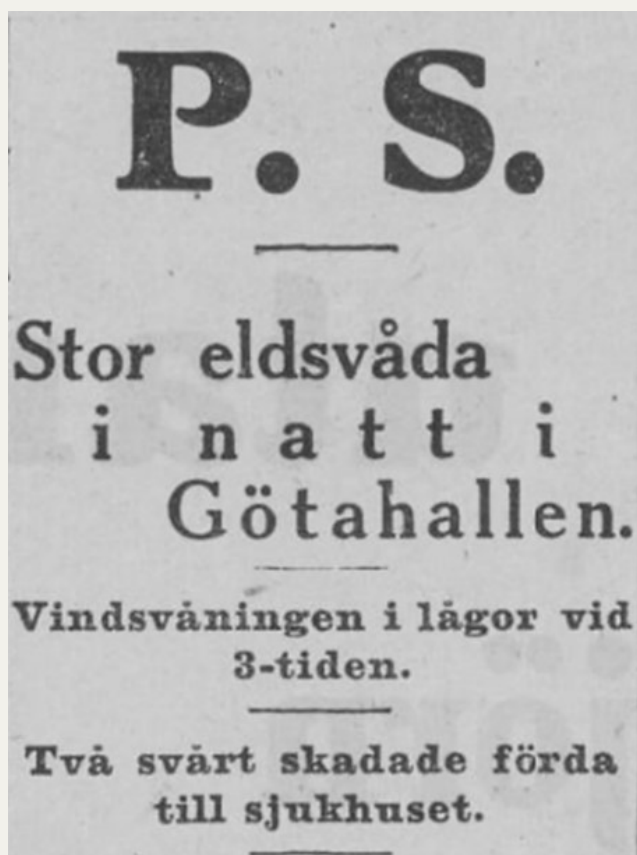
Möjligen kan här vara ett uppslag.

Fastigheten är försäkrad i Svea för 810,000 kr.

GÖTEBORGS-POSTEN

1924-05-14

Några minuter före kl. 3 i natt utbröt plötsligt en vindseldsvåda i Götahallen, den stora hörnfastigheten Kungstorget 1, i hörnet av Kungstorget och Basargatan.

De i byggnadens femte våning boende väcktes av prassel utanför väggarna och uppe på vinden och samtidigt trängde brandrök in i lägenheterna. Ungefär samtidigt bröto lågorna ut genom yttertaket, och poliskonstaplar och nattvakter i närheten varnade elden. De skyndade omedelbart upp i den stora fastigheten och alarmerade alla där boende, t.o.m. uppe i femte våningen.

Såvitt man vet ha alla kommit lyckligt undan, men alldeles säkert är det ej, ty högljudda nödrop hördes inifrån den rökfyllda fastighetens övra våningar.

Omkring kl. 3,15 lyckades brandsoldaterna taga sig upp och påträffade i en korridor två brandskadade människor, en man och en kvinna. De fördes svårt medtagna till Sahlgrenska sjukhuset i polisens piketvagn.

Från Basargatan och Kungstorget drogos slangar upp och på torget restes också den stora stegen. Brandmännen kunde alltså angripa eldhärden från olika håll.

De visade sig omöjligt att hålla positionen med den stora stegen åt torgsidan, då den kvävande röken låg alltför hårt på åt det hållet. Någon brist på vatten var det emellertid icke, ty tre motorsprutor hade placerat i själva Vallgraven och levererade därifrån kolossala mängder vatten.

Det tycktes vid tiden för tidningens pressläggning som om det skulle bli omöjligt för brandmännen att förhindra, att hela den stora vindsvåningen totalt förstördes.

Trots alla ansträngningar ha lågorna sökt sig väg utefter vinkelbyggnadens båda riktningar ända till ytterst på gavlarna.

Vid halv 4-tiden slog lågorna genom taket längs hela räckan åt torget till, och vid tornet sköt en väldig eldkvast i höjden. Flammorna trängde även fram genom fönstren på vindsvåningen vid själva hörnet, och tornet fullkomligt omvärvades av eld och förvandlades till ett enda bål. Skifferbetäckningen antändes och sände ut stora blåvita gnistor likt raketskott.

Några minuter efter kl. halv 4 rasade en del av tornet, vilket gav elden ny näring.

Som redan omnämnts, antar man att alla i huset boende räddats till livet. Det var dock i flera fall i sista ögonblicket som hjälp kom.

En poliskonstapel lyckades få ned 14 personer genom en bakgång, ögonblicket innan passagen gjordes oframkomlig genom rök. I andra fall måste hyresgästerna slå sig in i angränsande lägenheter för att kunna rädda livet.

Genom byggnadens utgångar kom en jämn ström av ur sömnen uppväckta människor, somliga nästan nakna, andra bärande med sig en del mer eller mindre värdefulla saker, som de i hastigheten ryckt med sig, andra åter med små barn i famnen. Flertalet vandrade ner till Vallgatan polisstation, där de nödställda blevo på bästa sätt mottagna och omhuldade av polispersonalen. De fingo slå sig ned i stora samlingsrummet, där snart alla bänkar voro upptagna.

Ännu kl. 4 på morgonen hade den våldsamma eldsvådan ej lyckats tränga genom trossbotten till femte våningen. Men denna var på sina ställen fylld av rök och hela fastighetens längd genomdränkt av vattenmassorna.

Huruvida det skall lyckas brandmännen att förhindra eldens vidare spridning återstår att se. Våldiga gnistor och eldflag flyga ut över torget och angränsande byggnader och flammor slå understundom högt upp över den instörtade takresningen.

För ett antal år sedan härjades samma fastighet av en ytterst häftig eldsvåda, som även då ödelade hela vindsvåningen.

GÖTAHALLEN HÄRJAD AV VÅLD- SAM ELDKVÅDA.

Flera människor nära att bli innebrända.

Storartat arbete av brandkåren.

Det brunna huset var försäkrat för 1,200,000
kronor.

När branden rasade som häftigast.

Brandkåren, som haft det tämligen lugnt på senare tid, fick i morse vid tretiden ett arbete, som i svårighet och möda närmast kan liknas vid släckningen av den våldsamma branden på Statens järnvägars station förra sommaren.

Det var Götahallen som denna gång var skådeplatsen för den röde hanens härjningar.

Det stora komplexet fick hela vindsvåningen totalt spolierad, varjämte vattnet åstadkom betydande skador i de närmast under liggande lägenheterna.

Hur elden upptäcktes

Det var strax före klockan tre i morse som två av Gamla nattvaktsbolagets vakter träffades vid Korsgatan, där båda lade märke till en intensiv brandrök. Den ene yttrade då något om att "bagerierna måste ha mycket att göra eftersom de elda så våldsamt", men inom kort insågo de att elden var lös och skyndade sig att pr telefon allarmera brandkåren.

Den ene använde sin visselpipa för att göra polisen uppmärksam på faran under det den andre rusade till det brinnande huset, låste upp portarna och försökte väcka hyresgästerna. Detta visade sig emellertid lättare sagt än gjort; en gumma vägrade absolut att låta sig övertygas om att det brann i det huset och måste med milt men bestämt våld föras ut på gatan.

Brandkåren anländer.

Efter kallelsen från nattvakten anlände brandkåren några minuter efter klockan tre. Redan vid Järntorget kunde vi, säger brandkapten Kroon med vilken vi haft ett samtal om saken konstatera att det inte var en vanlig soteld. Himlen var rödfärgad och väldiga rökmoln spredos för vinden.

Huvudstationen och Gustaf Adolfstorg hade genast ryckt ut men strax vid framkomsten till brandplatsen beordrades förstärkning från Nordhemsgatan varjämte Olskrokens avdelning tillkallades.

Vid det laget stod redan hela vindsvåningen i full låga.

Man satte genast igång med släckningsarbetet och fyra motorpumpar drogo med våldsamt kraft vattnet ur Vallgraven och upp till den brinnande vindsvåningen. Fyra mekaniska stegar rullades upp i höjden och ett flertal andra transporterades genom de rökfyllda trapporna upp på balkongerna varifrån man slungade de fräsande vattenstrålarna in i lågorna. Det var en både vacker och avskräckande syn när de modiga karlarna klättrade upp för väggarna och i omedelbar närhet av de flammande lågorna riktade vattenstrålarna in i eldhavet.

Huset folk köres på gatan.

Det ej minst krävande arbetet bestod i att övertyga husets folk om de verkligen svävade i livsfara. Några vägrade absolut att lämna sina våningar under det andra voro så förskrämda att de hellre ville kasta sig ut genom fönstren än gå nedför trapporna. Särskilt anmärkningsvärt är ett par individer som faktiskt ej alls voro skadade av varken rök eller eld, men som svimmade av bara rädsla och måste föras till sjukhus fast elden ej alls härjade i den del av huset där de bodde! Så småningom fick man emellertid ut människorna.

De kommo med bylten och persedlar under armarna. Några hade räddat sina babies, andra drogo på små skåp och andra möbler och en musikälskare hade lyckats klara en fiol.

De husvillan och förtvivlade invånarna fingo en tillfällig fristad på Vallgatans polisstation, som rätt som det var fylldes av en publik, som troligen aldrig väntat att få komma dit.

Taket störtar in.

Under det polisen med intendent Björkman i spetsen räddade folket från att förkylas på gatan arbetade brandsoldaterna under ledning av vice brandchefen Nicander och brandkapten Kroon på att få bukt med det rasande elementet.

Många gånger var det förenat med uppenbar livsfara att närma sig lågorna och även de på gatorna församlade åskådarna fingo känningar av risken då den ena stora delen av taket efter den andra med dån och brak störtade ned. Till slut föll även hörntornet och elden syntes få ytterligare näring.

Ett dramatiskt intermezzo.

Så småningom belönades brandkårens arbete med framgång. Elden syntes avtaga.

Då körde plötsligt sjuktransportbilen fram och en avsvimmad brandsoldat bars fram till vagnen.

Han hade under arbetet kommit för nära elden och blivit fruktansvärt svedd i ansiktet. Det var en s.k. sticklåga som angripit honom och icke blott bränt hans huvud utan därjämte hotat att kväva honom: den hade, som det heter på fackspråket "gått rakt ned i magen". Släckningen fortsatte med oförminskad kraft och vid sextiden kunde man anse sig vara herre över elden.

Ett besök på brandplatsen i dag.

När vår medarbetare litet längre fram på dagen åter anlände till brandplatsen erbjöd denna en bild av den mest fruktansvärda förödelse. Hela vindsvåningen var förstörd och våningen under genomdränkt av Vallgravens illaluktande vatten. En mängd kolnat virke, massor av sågspån, fyllnad i trossbotten, litet f.d. torkkläder som upphängts på vinden, ett par ramponerade cyklar och ett dussin trasig ölf flaskor var allt vad som återstod.

Brandsoldaterna gingo omkring i bråten och letade reda på eventuella värdesaker.

En trappa ned var det föga bättre. Allt var förstört: möbler, sängkläder, kökssaker o.s.v. var i den fullkomligaste oreda.

Mitt i allt eländet gingo några damer och brandinspektörer och skådade nedslagna på förödelsens styggelse. Ett par polismän sökte uträna anledningen till eldens uppkomst.

Kanariefågeln räddades.

Under släckningen förekom en detalj som hur obetydlig den än är var förtjäna att påpekas.

I ett rum sutto några kanariefåglar instängda i en bur där de blivit glömda av sin matte, som visserligen hade räddat katten, men glömt sina bevingade vänner.

En brandsoldat från Olskrokens station lade mitt under det ansträngande arbetet märke till de små kräken, som redan voro till fem sjättedelar ihjälosade och hjälpte dem så att de fingo luft och därigenom blevo raddade.

Händelsen är som sagt obetydlig, men vittnar om den rådighet, som kännetecknar våra brandsoldater och bör därför omnämnas, mannen och hans kår till heder.

Eldens orsak

torde vara att söka i det förhållandet att man haft linolja magasinerad på vinden och att denna runnit ur faten ned i sågspånen i trossbotten. Den omedelbara följden har blivit självantändning. Det kan ej vara tal om kortslutning då det elektriska ljuset i byggnaden brann gott och väl en timme sedan elden upptäckts.

Fastigheten är försäkrad i Svea för 1,200,000 kr. Svea har dessutom en del försäkringar på lösöre. Även Victoria och andra bolag äro intresserade.

Värdet av det brunna torde belöpa sig till ca: 250,000 kr.

Götafallsbrandens uppkomst ännu icke fullt klarlagd.

Den stora nattliga vindseldsvådan i Götahallen, på vilken Göteborgs-Posten redan i gårdagens upplaga kunde lämna beskrivning, var vid 7-tiden på morgonen helt begränsad. Antagandet att alla i huset boende blivit räddade besannade sig lyckligtvis. Tre personer blevo emellertid kolosförgiftade och måste föras till Sahlgrenska sjukhuset. Ett par av dessa, tvenne makar Hedén, anträffades i en korridor, i fastigheten, buros ner i bil och fördes omedelbart till sjukhuset. Den tredje personen var brandmannen Gustaf Rydén, som dock snart kryade till sig. Värre är det med de båda makarna, men även dessa anses utom all fara.

Ett dussintals personer som fått sina lägenheter spolerade av eld och vatten, fingo som i går meddelades en tillfällig fristad på polisstationen vid Vallgatan, där man på bästa sätt pysslade om dem. En del av skydslingarna kunde dock på förmiddagen återvända till sina hem, medan andra togs om händer av släktingar och bekanta. På middagen fanns ingen av de husvillan kvar på polisstationen. Åtskilliga av dessa familjer torde göra ganska kännbara förluster, då faran var så överhängande att man i allmänhet inte hann med att medtaga värdesaker utan endast tänkte på att huvudstupa rusa nedför trapporna för att rädda livet.

Den förut omtalade räddningen genom en bakgång av 14 personer visar också hur nära det kommit till en katastrof.

Om de närmare omständigheterna vid eldens upptäckande ha olika versioner lämnats. Den riktiga är att ett par av Gamla Nattvaktbolagets män under en rond kände stark röklukt. Den ene skyndade till brandskåp och alarmerade brandkåren, medan den andre av alla krafter blåste i sin polispipa.

Därefter skyndade han sig att i enlighet med sina instruktioner låsa upp alla dörrar i fastigheten, där han var väl lokaliserad. Uppgiften om att räddningsmanskaper måste spränga dörrar för att skaffa sig tillträde är således oriktig.

Anledningen till branden är ännu höljd i dunkel. Polisutredningen kan icke avslutas under gårdagen, men polisen är böjd att hålla på teorin om självantändning. Reparationer pågå nämligen i huset och just i vindsvåningen, där elden uppstod, förvarades oljor, trassel och andra lättantändliga ämnen. Däremot synes man mindre böjd att söka förklaringen i de uppgifter, som en fru, boende i husets översta våning, lämnat om tassande steg på vinden vid den tidpunkt då eldsvådan uppstod.

Någon exakt uppgift om värdet av de skador branden anställt kan ännu icke fastställas. Det är nämligen icke blott elden som farit härjande fram, ty även vattenmassorna orsakade skador. Lyckligtvis hann elden icke äta sig ner genom taket till översta våningen på mer än ett ställe. Vattnet hade emellertid trängt ner i underliggande våningar och bl.a. hade skrädderverkstaden i tredje våningen hemsökts.

Sedan elden fram mot 8-tiden blivit fullständigt begränsad sysselsattes brandmännen icke enbart med eftersläckning utan också skyffla bort vattnet ur lägenheterna. Eftersläckningen beräknas bli både lång och besvärlig, trossbotten är fylld av det opålitliga torvströet, där elden kan ligga och pyra länge och väl.

Fastigheten äges av direktör Justinus Tobisson som försäkrat huset i Yorkshire för 427,000 kronor och i Svea för 810,000 kronor. Fastigheten har ett taxeringsvärde av 950,000 kr.